

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν τῇ Βουλῇ: Ἀντιπολιτευόμενος ρήτωρ λέγει πρὸς τοὺς κυβερνητικούς:

— Σεῖς ποτὲ δὲν προσέχετε εἰς ὅ, τι λέγομεν.

Εἰς κυβερνητικὸς βουλευτῆς:

— Βέβαια· ἡ δεξιὰ πρέπει ν' ἀγνοῇ τί πράττει ἡ ἀριστερά.

Ὁ πνευματικὸς ἐρωτᾷ πῶχον χριστιανόν, ἐξομολογούμενον διὰ νὰ μεταλάβῃ, ἐν ἐνῆστευσε:

— Μὲ τὸ παραπάνω, παπᾶ μου, πέρασαν μέραις ποῦ δὲν ἔβαλα μπουκά φωρὶ στὸ στόμα.

— Μὰ ἂν εἶγες θάτρωγες;

— Βέβαια θάτρωγα.

— Ὁ Θεὸς δὲν θέλει τέτοιες νηστείες μὲ τὴ βία.

— Ὁ Θεὸς μονάχα; Οὐ· ἐγώ, παπᾶ μου, δὲν τες θέλω.

Ἰπάλληλος σιδηροδρόμου ἔκαμε τὸν ἐξῆς ὅριμον:

— Οἱ ἐπιβάται εἶνε μπαούλα ποῦ φορτώνονται καὶ ξεφορτώνονται μόνα τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Historische Grammatik der hellenischen Sprache oder Uebersicht des Entwicklungsganges der Altgriechischen zu den neugriechischen Formen, nebst einer kurzen Geschichte der mittleren und neuesten Litteratur, mit Sprachproben und metrischen Uebersetzungen von Dr. H.C. Müller, Privatdocent a.d. Universität von Amsterdam. Τόμ. Α' καὶ Β'

Τὸ βιβλίον τοῦτο κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ φιλολογικοῦ ἐν Ἀμστελδοῦμῳ Συλλόγῳ συντεταγμένον καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ ὑποστηρίζον δὲν ἔτυχεν ἐν Γερμανίᾳ εὐμενοῦς ὑποδοχῆς. Αἰτία τούτου εἶναι ὅτι ἡ μὲν ἐπιγραφή Ἱστορικὴ Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης κτλ. φαίνεται πολλὰ καὶ μεγάλη ἐπαγγελιομένη, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτοῦ δὲν ἐκρίθη ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιγραφῆς. Τὸ ἔργον τῆς ἱστορικῆς Γραμματικῆς δὲν εἶναι νὰ παρατάσῃ τοὺς γλωσσικοὺς τύπους τῶν διαφορῶν περιόδων, ἀλλὰ νὰ ἐξηγήσῃ πάντα τὰ γλωσσικὰ φαινόμενα πάσης ἐποχῆς ἐκ τῶν ἀναλόγων φαινομένων τῶν προγενεστέρων χρόνων, παρέχουσα ἐκαστοτε τοὺς ἱστορικοὺς, φιλολογικοὺς, φυσιολογικοὺς κτλ. λόγους, δι' οὓς τὰ νέα προέκυψαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἢ ἀντ' αὐτῶν. Τοιοῦτον ἔργον οὐδ' ἐπεχείρησεν ὁ συγγραφεὺς καὶ ἐκ τούτου αἱ δεινὰ ἐπικρίσεις καὶ κατακρίσεις.

Ἄλλ' ὅμως λεκτέον πρῶτον ὅτι τοιαύτην ἱστορικὴν Γραμματικὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης οὔτε ὁ κ. H. Müller οὔτε τίς ἄλλος τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων δύναται νὰ συντάξῃ, ἀφοῦ ἡ μὲν νῦν λαλουμένη κεῖται παρελημένη καὶ ἀκαλλιέργητος, αὐτὸ τοῦτο τοῦ Ὀβιδίου rudis indigestaque moles, δισχισιέτης δὲ γλωσσικῆς ἱστορίας ἐλάχιστον μέχρι τοῦδε οὐδὲ μεθοδικῶς ἐξητάσθη. Καὶ δεύτερον ὅτι οὐδ' ἐσκόπει κινῆ ὁ συγγραφεὺς νὰ συντάξῃ τοιαύτην τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἱστορικὴν Γραμματικὴν, ὅποιαν λ. χ. ὁ Γρίμμιος τῶν Γερμανικῶν ἢ ὁ Δελίσιος τῶν Ῥωμανικῶν γλωσσῶν, ἀλλ' ἁπλῶς νὰ παράσῃ εἰς τοὺς ἐταίρους τοῦ Συλλόγου καὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ περιοδικοῦ Ἑλλάδος συνοπτικὴν καὶ σύντομον εἰκὼνα τοῦ τυπικοῦ τῶν σπου-

δαιοτάτων φάσεων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἄνευ τινὸς ἐπιστημονικῆς γλωσσολογικῆς ἐρεῦνης περὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν. Ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης προέκυβεν ἡ σύστασις τοῦ βιβλίου καὶ δὴ καὶ αἱ ἐλλείψεις αὐτοῦ.

Εἶναι δηλ. γνωστὸν πόσον οἱ τὸν φιλολογικὸν Συλλόγον Ἀμστελδοῦμου ἀποτελοῦντες λόγιοι ἀγωνίζονται εἰς εὐρυτέραν γνώσιν καὶ διὰδосιν τῆς νεωτέρας γλώσσης καὶ φιλολογίας ἡμῶν καὶ μετὰ πόσου ζήλου προσπαθοῦσι ν' ἀποδείξωσι τὴν γνησιότητα τῆς προσφορᾶς καὶ συστήσωσι τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης ἡμῶν μετὰ τῆς νέας προσφορᾶς ὡς γλώσσης διεθνούς. Ἄν ταῦτα εἶναι σήμερον ἐφικτά, ἄλλος λόγος· τὸ βέβαιον ὅμως πάντοτε εἶναι ὅτι οἱ καλοὶ κάγαθοι οὗτοι ἄνδρες, αἱ τὴν γλῶσσαν ἡμῶν καλλιεργοῦντες καὶ θερμῶς συνιστῶντες, καθίστανται διὰ τῶν ἀγώνων αὐτῶν τούτων ἄξιοι τῆς ἡμετέρας ἀγάπης καὶ ὑποστηρίξεως· θὰ ἔλεγον καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης ἂν ἐπέιθοντο, ὅτι ὁ τρόπος, καθ' ὃν ταῦτω ἐπιδιδόκουσιν, εἶναι κατὰ πάντα ὀρθός· ἀλλ' οὔτε περὶ τούτου πρόκειται τῶρα οὔτε ἐγὼ νομίζω ἐμαυτὸν ἱκανὸν νὰ δώσω μαθήματα τῆς τοιαύτης διδασκαλίας εἰς τινας.

Ἐπειδὴ δὲ θηρεύουσι τὴν εἰσαγωγὴν τῆς νεωτέρας προσφορᾶς εἰς τὰ τῆς Ἑσπερίας Γυμνάσια καὶ τὴν διὰδосιν τῆς νέας γλώσσης ἡμῶν εἰς ὅσον οἶόν τε πλείους χώρας, ὥστε τέλος καὶ διεθνῆς νὰ καταστῇ, ἀναγκαίως ἐπιβάλλεται αὐτοῖς, ἵνα πρῶτον προβάλλοντες καὶ ἐξαίροντες τὰς ὁμοιότητας τῆς νέας πρὸς τὴν ἀρχαίαν δεικνύωσι κατὰ τὸ δυνατόν αὐτοῖς ὅτι ἡ προσφορὰ καὶ τὸ τυπικὸν τῆς γλώσσης δὲν μετεβλήθη οὐσιωδῶς ἀπὸ τῶν δοκίμων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, δεύτερον προτιμῶσι τὴν γραφομένην ἢ καθαρεύουσαν τῆς δημοτικῆς, ἅτε ταύτης πλέον διαφερούσης ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, καὶ τέλος φροντίζουσι διὰ τοῦτον περίπου βιβλίον, ὅποια ἡ Γραμματικὴ καὶ ἡ Χρηστομάθεια τοῦ κ. H. Müller νὰ παρέχουσι χάριν τῶν πολλῶν λογίων, οὐχὶ ἐπιστημονικῶν ἑλληνιστῶν συναφῇ καὶ συνοπτικὴν εἰκὼνα τῆς καθόλου Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅπως ἐν ταύτῃ ὡς ἐν πανοράματι διαφαίνεται ἡ ἐπιζητούμενη ἐνότης τῆς γλώσσης. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρατάσσεται τὸ παρ' Ὀμήρῳ τυπικὸν τῷ Ἀττικῷ καὶ τούτοις πάλιν τὸ νεώτερον τῆς τε καθαρεύουσας καὶ τὸ τῆς δημοτικῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρατίθενται ἐν τῇ Χρηστομαθείᾳ ἀρχαῖα καὶ μεσαιωνικά καὶ νεώτερα κείμενα καὶ μεταφραζόμενα οὐχὶ βεβαίως χάριν τῶν ἑλληνιστῶν ἀλλὰ τῶν πεπαιδευμένων καθόλου καθίστανται προσίτα αὐτοῖς. Τοῦτο ἐσκόπει καὶ ἐξήγησε νὰ ἐπιτύχῃ ὁ κ. H. Müller, οὐχὶ δὲ ἐπιστημονικὴν τῆς γλώσσης ἡμῶν μακρὰν ἱστορικὴν ἐξέτασιν, εἰ καὶ παραδόξως ἐπέγραψεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ βιβλίου τοῦ τηλικαύτην ἐπιγραφὴν.

Εἰς παρατηρήσεις περὶ τῶν καθ' ἑκαστα δὲν θὰ ἐπιχειρήσω νὰ εἰσέλθω, εἰ καὶ πολλὰ θὰ ἡδύνατο τις νὰ παρατηρήσῃ· τοσοῦτο μόνον ἀνάγκη νὰ εἴπω, ὅτι ἡ μόνη ὁδὸς ἐν τῇ προσφορᾷ, ἣν προτείνει ἡμῖν ὁ συγγραφεὺς, ἵνα συμφωνήσωμεν μετὰ τῶν Ἑρασμικῶν εἶναι ἡμῖν ἀπολύτως ἀδύνατος, τοῦτο δ' οὐχὶ διότι πιστεύομεν ἀδιστάκτως ὅτι ἡμεῖς σώζομεν τὴν ἀρχαίαν προσφορὰν τοῦ ν, η, οἱ, τῆς περιρριπυμένης καὶ τῶν μακρῶν φωνηέντων, ἀλλὰ διότι — δὲν δύναμεθα. Δὲν δύναμεθα, λέγω, νὰ προσφέρωμεν ἄλλοι μὲν ὕπνον γλῆκῆν (ipnon γλῆκιν), ἄλλοι δὲ ὕπνον γλῆκῆν, καὶ ἄλλοι μὲν ζῆτω (zito), ἄλλοι δὲ jeto ἢ dzetó κτλ. διότι τότε ἀληθῶς θὰ ἐπανελαμβάνετο ἀφεύκτως ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ψυχάρη προφητικὸς ἐπισεισθεῖσα ἡμῖν Γραφικὴ σύγκυσις τῆς πυργοποιίας. Ἡμεῖς ἔχομεν συνεχῆ ἱστορικὴν παράδοσιν τῆς γλώσσης ἡμῶν καὶ αὕτῃ λέγει πρὸς ἡμᾶς, ὅτι γλῆκῆς ὕππος, καλὴ νύχτα, ἐτίμησα πολὺ, καλὴ παροιμία, ἄσχημη μυῖνα κτλ. πάντα προσφέρονται ὁμοίως· ταύτην τὴν προσφορὰν ἔχοντες ἐν παντί